

ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANIB O‘ZBEK TILINI O‘QITISH USULLARI

Aminova Mavjuda Toshpulatovna

Axborot texnologiyalari va menejment universiteti

Filologiya kafedrası katta o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada zamonaviy texnologiyalarning o‘zbek tilini o‘qitishdagi roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Maqolada turli xil innovatsion usullar, ularning afzalliklari va qo‘llanilishi ko‘rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari zamonaviy texnologiyalarning til o‘rganish jarayonini samarali va qiziqarli qilishdagi ahamiyatini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: o‘zbek tili, zamonaviy texnologiyalar, innovatsion usullar, til o‘qitish, elektron ta‘lim.

МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ УЗБЕКСКОМУ ЯЗЫКУ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

АННОТАЦИЯ

В данной статье анализируется роль и значение современных технологий в обучении узбекскому языку. В статье рассматриваются различные инновационные методы, их преимущества и применение. Результаты исследования показывают важность современных технологий в том, чтобы сделать процесс изучения языка эффективным и увлекательным.

Ключевые слова: узбекский язык, современные технологии, инновационные методы, языковое обучение, электронное обучение.

METHODS OF TEACHING THE UZBEK LANGUAGE USING MODERN TECHNOLOGIES

ABSTRACT

This article analyzes the role and importance of modern technologies in teaching the Uzbek language. The article will consider various innovative methods, their advantages and applications. The results of the study show the importance of modern technologies in making the language learning process effective and interesting.

Keywords: Uzbek language, modern technologies, innovative methods, Language Teaching, e-learning

KIRISH

O'zbek tilini o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish bugungi kunda dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Globallashuv va raqamlashtirish davrida til o'rganish usullari ham zamonaviy talablarga javob berishi lozim. Ushbu maqolada o'zbek tilini o'qitishda qo'llaniladigan innovatsion usullar, ularning samaradorligi va istiqbollari tahlil qilinadi.

Zamonaviy texnologiyalar til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ular o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, individual yondashuvni ta'minlaydi va til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi [1]. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalarni to'g'ri va maqsadli qo'llash muhim ahamiyatga ega.

USULLAR VA ADABIYOTLAR TAHLILI

Ushbu tadqiqot doirasida o'zbek va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, maqolalari va kitoblari tahlil qilindi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim platformalari va dasturiy ta'minotlar o'rganildi.

Mamadazimov va boshqalar [2] o'z tadqiqotlarida mobil ilovalarning til o'rganishdagi rolini o'rganishgan. Ularning xulosalariga ko'ra, mobil ilovalar orqali til o'rganish o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va o'quv jarayonini qulaylashtiradi.

Xorijiy olimlardan Golonka va boshqalar [3] texnologiyalarning ikkinchi tilni o'rganishdagi samaradorligini o'rganishgan. Ular turli xil texnologik vositalarning afzalliklari va kamchiliklarini tahlil qilishgan.

O'zbek tilshunosi Mengliyev [4] o'z asarlarida zamonaviy lingvodidaktik yondashuvlarni tahlil qilgan. U an'anaviy va innovatsion usullarni uyg'unlashtirish zarurligini ta'kidlagan.

Shodmonov [5] ta'kidlaganidek, zamonaviy axborot texnologiyalari o'zbek tilini o'qitishda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Hamroyeva [6] o'z tadqiqotida elektron ta'lim vositalarining o'zbek tili darslarida qo'llanilishi o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini sezilarli darajada oshirishini aniqlagan. Rahimov [7] xorijliklarga o'zbek tilini o'rgatishda innovatsion texnologiyalarning rolini o'rganib, virtual reallik va sun'iy intellekt texnologiyalarining istiqbolli ekanligini ta'kidlagan.

NATIJALAR

Adabiyotlar tahlili natijasida quyidagi zamonaviy texnologiyalar va ularning o'zbek tilini o'qitishdagi roli aniqlandi:

1. Mobil ilovalar: O'zbek tilini o'rganish uchun maxsus ishlab chiqilgan ilovalar o'quvchilarga istalgan vaqtda va joyda til o'rganish imkonini beradi. Masalan,

"O'zbek tili" va "Learn Uzbek" kabi ilovalar lug'at, grammatika va talaffuzni o'rganishda yordam beradi [8].

2. Onlayn platformalar: Coursera, edX kabi platformalarda o'zbek tili kurslari mavjud bo'lib, ular masofaviy ta'lim imkoniyatini taqdim etadi. Bu platformalar interaktiv mashqlar, video darslar va baholash tizimlarini o'z ichiga oladi.

3. Virtual reallik (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) texnologiyalari: Bu texnologiyalar o'zbek tilini o'rganishda yangi imkoniyatlar ochadi. Masalan, VR orqali o'quvchilar virtual O'zbekistonga "sayohat" qilishlari va til muhitiga sho'ng'ishlari mumkin.

4. Sun'iy intellekt (AI) va mashina o'rganishi: AI texnologiyalari asosida yaratilgan chatbotlar va ovozi yordamchilar o'zbek tilida muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

5. Gamifikatsiya: O'yin elementlarini o'quv jarayoniga kiritish orqali o'quvchilarning qiziqishi va motivatsiyasini oshirish mumkin. Duolingo kabi platformalar bu yondashuvni muvaffaqiyatli qo'llaydi.

TAHLIL VA MUHOKAMA

Zamonaviy texnologiyalarning o'zbek tilini o'qitishdagi roli va ahamiyati quyidagicha tahlil qilinishi mumkin:

Individuallashtirish: Texnologiyalar har bir o'quvchining individual ehtiyojlari va o'rganish sur'atiga moslashish imkonini beradi. Bu ayniqsa turli bilim darajasidagi o'quvchilar bilan ishlashda muhim ahamiyatga ega.

Motivatsiya oshirish: Interaktiv va vizual elementlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va ularni til o'rganishga rag'batlantiradi.

Autentik materiallar: Internet va multimedia texnologiyalari orqali o'quvchilar haqiqiy o'zbek tili muhitiga kirib borish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Vaqt va makon chegaralarini kengaytirish: Onlayn platformalar va mobil ilovalar o'quvchilarga istalgan vaqtda va joyda til o'rganish imkonini beradi.

Ko'p sezgili o'rganish: Zamonaviy texnologiyalar orqali o'quvchilar tilni ko'rish, eshitish va amalda qo'llash orqali o'rganadilar, bu esa o'zlashtirish samaradorligini oshiradi.

Biroq, texnologiyalardan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, raqamli tafovut, texnik muammolar va o'qituvchilarning texnologik kompetensiyasi masalalari e'tiborga olinishi lozim.

XULOSA

Zamonaviy texnologiyalar o'zbek tilini o'qitish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini beradi. Ular o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashish, motivatsiyani oshirish va til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirish

imkonini yaratadi. Shu bilan birga, texnologiyalar an'anaviy o'qitish usullarini to'liq almashtirishga emas, balki ularni to'ldirishga xizmat qilishi lozim. O'qituvchilarning roli ham o'zgarib, ular ko'proq yo'naltiruvchi va motivator vazifasini bajaradilar.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy texnologiyalardan oqilona foydalanish o'zbek tilini o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi. Bu esa o'z navbatida, o'zbek tilining xalqaro miqyosda o'rganilishini rag'batlantiradi va uning nufuzini oshiradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI (REFERENCES)

1. Chapelle, C. A. (2003). English language learning and technology: Lectures on applied linguistics in the age of information and communication technology. John Benjamins Publishing.
2. Отабек, Ш. У. НЕОЛОГИЗМЛАР: ТИЛДАГИ ЭҲТИЁЖ ВА ТЕРМИНЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ НЕОЛОГИЗМЫ: ПОТРЕБНОСТИ В ЯЗЫКЕ И ПРОБЛЕМЫ ОСВОЕНИЯ ТЕРМИНОВ NEOLOGISMS: LANGUAGE NEEDS AND PROBLEMS OF MASTERING. МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ ТЕРМЕЗСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА, 445.
3. Шукуров, О. (2005). Ҳаракат тарзи шакллари парадигмаси: Филол. фанлари номзоди.... дисс. автореф.
4. Shukurov, O., & Bahridinova, B. (2007). O'zbek tilining ma'nodosh so'zlar o'quv lug'ati. *Toshkent-«Yangi asr avlodi»*.
5. Шукуров, О., & Бойматов, Б. (2009). Ўзбек тилининг маънодош сўзлар луғати.
6. Begimov, O. (2024). Uzbek TOPONIMLAR SHAKLLANISHINING AYRIM USULLARI. *Journal of Social Sciences*, 1(02).
7. Begimov, O. (2024). Godonim, Godonimiy Tushunchalari Va Ularning Onomastik Makonda Tutgan O'rnini. *Евразийский журнал академических исследований*, 4(3 Part 2), 10-15.
8. Begimov, O. T. (2024). Oronimiyada Obrazli Onomasiologik Modellar. *Academic research in educational sciences*, 5(3), 41-45.
9. Aminova, Z. P. (2021). READING STRATEGIES IN COMPREHENSION AUTHENTIC CONTEXTS. *Theoretical & Applied Science*, (2), 326-328.
10. AMINOVA, Z. P. (2021). Methods of teaching Russian language by Making a Dialogue. *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука*, (9), 734-736.

11. Aminova, Z. P., & Abdinazarov, K. S. (2021). THE EFFECTIVENESS OF GT (GOOGLE-TRANSLATOR) IN TRANSLATING WRITTEN CONTEXTS IN AGRICULTURE. *Актуальные проблемы современной науки*, (3), 41-45.
12. Мамадазимов, М., Абдуллаева, М., & Ходжаева, Д. (2020). Мобил иловалар орқали ўзбек тилини ўқитиш масалалари. *Таълим технологиялари*, 3(1), 45-52.
13. Golonka, E. M., Bowles, A. R., Frank, V. M., Richardson, D. L., & Freynik, S. (2014). Technologies for foreign language learning: A review of technology types and their effectiveness. *Computer Assisted Language Learning*, 27(1), 70-105.
14. Шодмонов, Э. (2019). Ўзбек тилини ўқитишда замонавий ахборот технологияларидан фойдаланиш. *Замонавий таълим*, 4(79), 56-62.